

02 Aula dnešní Fakulty architektury.
Assembly Hall of the Faculty of Architecture at present.

Historie do roku 1945

Počátky výuky architektury jako samostatného oboru na české technice v Brně jsou spjaty se vznikem československého státu. Přestože by se v českých zemích našly starší školy architektury, nelze právě této upřít její mimořádný význam, zejména pro meziválečné období. Profesori i absolventi svým přístupem a tvorbou přispěli k prosazení nového racionálního stylu, který formoval tvář moderního státu a přirozeně se rozšířil po celém jeho území.

Historie České vysoké školy technické v Brně se začala psát v roce 1899. Předcházela jí však dlouhý vývoj, který zejména v 19. století nabral rychlý spád. Svou roli v tom sehrál jak kulturní rozkvět Moravy, tak i její průmyslový charakter. S rozvojem průmyslových odvětví vznikala poptávka po kvalifikovaných pracovních silách a odbornících, kteří by je zase zpětně obohacovali o nové poznatky. Školství tyto změny reflektovalo postupně – od nižších reálků po vyšší odborná učiliště. První Technické učiliště (*Technische Lehranstalt*) se po několikaletém úsilí v Brně otevřelo teprve 14. ledna 1850 a souviselo s přeložením Stavovské akademie z Olomouce do Brna několik let předtím.¹

Od počátku se však potýkalo s problémem zastaralých výukových metod i chybějícího technického a laboratorního vybavení, odbornou knihovnu nevyjímaje. V letech 1859–1860 vyrostla na Komenského náměstí velkorysá školní budova. V roce 1867 byla škola přejmenována na Technický institut (*Technisches Institut*). Ačkoliv proklamovala jazykovou rovnoprávnost, od počátku převažovala výuka v němčině, až byla čeština vytlačena úplně. Ani skutečnost, že se v roce 1873 institut proměnil v C. k. vysokou školu technickou v Brně (*K. K. Technische Hochschule*), nezměnila nic na tom, že zůstala jedinou pro celou oblast Moravy a Slezska. Na konkurenční olomoucké Františkově univerzitě, zrušené roku 1860 dekretem Františka Josefa I., technické obory chyběly úplně.

V Praze probíhala výuka technických oborů na Pražském polytechnickém institutu, rozděleném v roce 1863

¹ V Olomouci se vyučovalo do roku 1847, od školního roku 1846/1847 však již akademie sídlila v Brně, kde byla roku 1850 přeměněna v učiliště.

The History up to 1945

The beginnings of the teaching of architecture as a separate field of study at the Czech Technical University of Brno are linked to the formation of the Czechoslovak state. Although older schools of architecture can be found in the Czech lands, the Brno school has extraordinary significance, and this was particularly true during the inter-war period. Through their approach and their work the teachers and the alumni helped implement the new rational style. This style shaped the image of a modern nation and naturally it spread all over the country.

The history of the Czech Technical University in Brno began in 1899. Before its establishment a long period of development took place. Events accelerated in the 19th century in particular. The process was aided by the industrial nature of the region and the fact that culture was blossoming in Moravia. With the development of separate industrial branches the demand arose for qualified labour and professionals who could enrich the various industries with new information. The school system reflected the changes gradually – from real-schools to higher vocational training institutions. After several years of effort the first Technical Vocational School (*Technische Lehranstalt*) in Brno was inaugurated on 14 January 1850. This was related to the transfer of the Professional Academy from Olomouc to Brno several years earlier.¹

From the beginning the school struggled with the issues of outdated teaching methods and the lack of technical and laboratory equipment, as well as having no professional library. Between 1859 and 1860 a spacious school was built in Komenský Square. In 1867 the school was renamed the Technical Institute (*Technisches Institut*). Even though the school proclaimed language equality, German was the prevalent language of teaching from the beginning and the Czech language was eventually forced out completely. Despite the fact that in 1873 the institute became the Imperial-Royal Technical School in Brno (*K. K. Technische Hochschule*), it remained the only technical school in Moravia and Silesia. Its competitor,

¹ In Olomouc, the school operated until 1847, however, from the academic year of 1846/1847 the academy was based in Brno. In 1850 it became a vocational training school.

ve výši 6 %, v roce 1953 už to bylo 18 % národního důchodu. Armáda v té době pochopitelně nejevila o architekturu zájem a dokonce přišla s návrhem okamžitého zrušení fakulty. Méně pochopitelný je však nezájem o stavební inženýrství, z něhož lze vyvozovat, že v té době nebylo žádoucí strategické plánování, nýbrž jen co nejefektivnější řešení momentálních vojensky krizových situací.

Vojenská akademie zabrala většinu budov bývalé techniky včetně bývalé právnické fakulty Masarykovy univerzity.⁴³ Vysoká škola stavitelství proto hledala pro svých téměř 300 pedagogů a 2170 posluchačů, zapsaných ve školním roce 1952/1953, prostory jen velmi obtížně. Uvažovalo se dokonce o jejím přesunu do Olomouce či Ostravy. Nakonec se podařilo nepříznivou prostorovou situaci vyřešit, ačkoliv nevyhovující prostory se staly námětem k řešení na dlouhá desetiletí.

Rok 1953 nebyl pro další perspektivu oboru vůbec příznivý. Na ministerstvu školství převládl názor, že brněnská architektura je sice trpěná, ale jen tzv. na dožití. Vyhrocené situaci neprospěl ani Krohův odchod do Prahy, kde začal pracovat v novém ateliéru na státních zakázkách. Na osobnost Jiřího Krohy se lze dívat z mnoha úhlů, faktem však zůstává, že v té době to byl on, kdo výrazně zaštitil existenci architektonického vzdělávání v Brně. Jeho odchod proto vyvrcholil tím, že v roce 1953/1954 se již první ročník studia neotevřel. Ohrožení samotné existence oboru architektury silně vnímala laická i odborná veřejnost. K podpoře jeho zachování směřovaly mnohé iniciativy. V roce 1954 to bylo mimo jiné memorandum *K zachování studia architektury na Vysoké škole stavitelské v Brně* zpracované ústředním výborem Svazu československých výtvarných umělců a architektů. V důsledku nátlaku se podařilo pro 1955/1956 opětovně první ročník studia architektury otevřít a krize byla alespoň krátkodobě zažehnána.

Po smrti Stalina a následně i Gottwalda v březnu 1953 se změnily politické cíle prosazované Sovětským svazem. Přípravu na válku nahradila snaha o mírové soužití se západními mocnostmi, která se projevila zejména ve snižování stavů sovětské armády i vojsk spojenců a v redukcí výdajů na zbrojení. Celková atmosféra uvolnění a liberalizace se dotkla také školství. V roce 1956 přijal Ústřední výbor Komunistické strany Československa usnesení *O zvýšení úrovně a dalším rozvoji vysokých škol*, s nímž souviselo také obnovení

13 Nově získané školní budovy Úvoz 33.
Newly obtained school buildings at 33 Úvoz Street.

The year 1953 did not bring any favourable prospects for the field of architecture. At the Ministry of Education the prevailing opinion was that the Brno Faculty of Architecture was tolerated but only because it was expected to pass away on its own. The critical situation was made worse when Kroha left for Prague where he started to work in a new studio on public contracts. The figure of Jiří Kroha may be viewed from many perspectives. The fact remains that he had substantially protected the existence of architectural education in Brno at that time. Thus, because he left, the first year of study in the academic year 1953/1954 was not opened. Both the lay public and professionals perceived the threat to the very existence of architectural studies. Many initiatives were aimed at preserving this field of study. In 1954 the Central Committee of the Union of Czechoslovak Artists and Architects issued a memorandum entitled *On Preserving the Studies of Architecture at the University of Structural Engineering of Brno*. As a result of the pressure, in the academic year 1955/1956 the first year of architectural studies was reopened and a crisis was averted, at least for a short time.

14 Nově získané školní budovy Barvičova 85.
Newly obtained school buildings at 85 Barvičova Street.

činnosti brněnské techniky. Významně se o to přičinil architekt a profesor Bohuslav Fuchs. Základem Vysokého učení technického v Brně se stala Vysoká škola stavitelství, nově rozšířená o fakultu energetickou. Reorganizovaná škola zahájila svou výuku slavnostním shromážděním dne 10. září 1956.⁴⁴ Ke studiu se zapsalo 1783 posluchačů, kteří kromě stávajících prostor nově usedli také v učebnách budov v ulici Úvoz 33 a v Barvičově 85. Fakulta architektury se usídlila na Poříčí 5, kde zaujala místo po Pedagogické fakultě, degradované na dvouletou Vyšší pedagogickou školu. Původní budovu Slovanského ústavu ku vzdělávání učitelů projektoval Josef Laizner (1833–1895) a realizoval stavitel

⁴³ Rovněž většina pedagogů techniky přešla na nově zřízenou Vojenskou akademii. Její knihovna byla zestátněna a stala se veřejnou.

⁴⁴ K 1. září 1956 došlo vládním nařízením č. 14/92 z 24. 7. 1956 k ustavení Vysokého učení technického v Brně, kde novým rektorem byl jmenován prof. Ing. Dr. Vilibald Bezdíček. V čele Fakulty architektury a pozemního stavitelství ve funkci děkana stanul prof. Bohuslav Fuchs.

15 Nově získané školní budovy Poříčí 5.
Newly obtained school buildings at 5 Poříčí Street.

After the death of Stalin, followed by the death of Klement Gottwald in March 1953, the political goals asserted by the Soviet Union changed. The preparations for war were replaced with efforts for peaceful coexistence with the Western powers. That manifested itself particularly with a decrease in the size of the Soviet army and the armies of its allies, and a decrease in arms spending. The overall atmosphere of release and liberalization also affected the school system. In 1956 the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia adopted a resolution *On Increasing the Quality and Further Development of Universities*, and this was connected with the renewed activities of the Brno School of Technology.

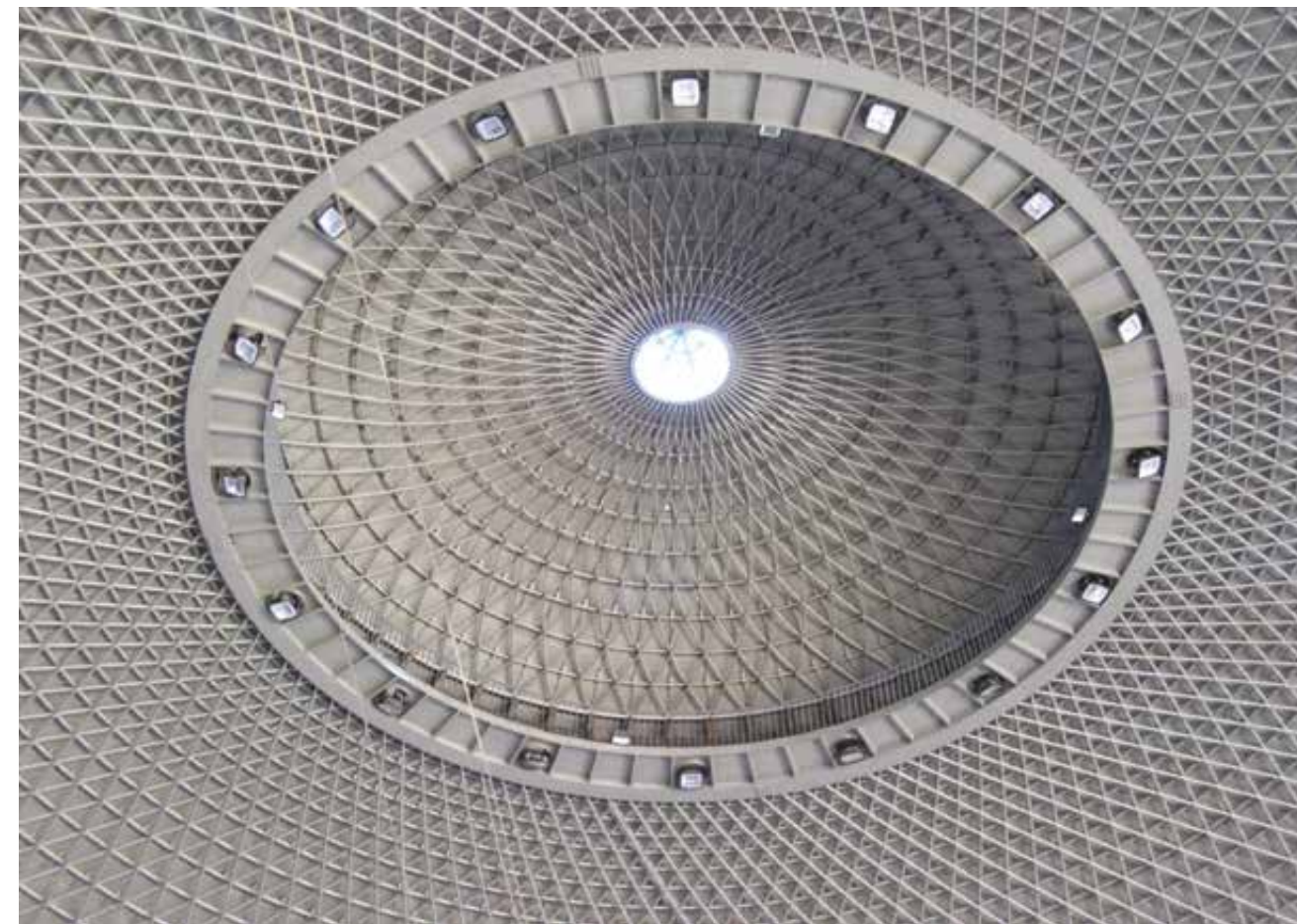
16 Pavilon „Z“ brněnského výstaviště, celkový pohled.
Pavilion "Z" at the Brno Showground, overall view.

vycházející v rámci tehdejších možností ze znalosti produkce tzv. západních zemí. Českoslovenští architekti byli schopni zachytit některé světové trendy, jako např. experimenty s železobetonovými skořepinami a ocelovými konstrukcemi. Pavilon „Z“ brněnského výstaviště s kupolí o průměru 90 metrů a dnes už bohužel neexistující příhradová deska brněnského zimního stadionu byly experimenty hodné evropského srovnání. Jména profesorů Ferdinanda Lederera, Adolfa Erbeny, Miroslava Šťastného procházela i fakultou architektury. Opomenout není možné ani celospolečenské programy bytové výstavby. Samozřejmě se všemi kritickými reakcemi, které je s odstupem času snadné vyslovit. Ve své době to však byla mnohdy nejmělejší řešení, kterých byli architekti schopni. Vše vyústilo v progresivní trendy s realizacemi jako třeba vysílač na Ještědu,

Engineering, he was replaced by architect Miroslav Tejc who held the post between 1963 and 1969.

A relatively long period of normalized relationships and performance of tasks set by the public authorities ensued. Events such as those that transpired in 1962 in Prague were the only occasional "shadows". Traditional May Day celebrations of students, called Beánie 62, developed into a conflict with the police. Students elected their "Queen of Beánie" and headed to Petřín to the statue of Karel Hynek Mácha, where they had a fight with the police. Similar May Day celebrations were also held in Brno. Not only students but also their teachers marched through the city. Anti-socialist mottos sounded in the parade and that resulted in a fight with the police.

In general, the 1960s, especially after 1963, may be perceived as a period of more relaxed relations in society.

17 Pavilon „Z“ brněnského výstaviště, pohled do kupole.
Pavilion "Z" at the Brno Showground, view inside the dome.

některými obchodními a administrativními domy v četných městech a samozřejmě moderní architekturou Prahy.

Progresivní tendence šedesátých let kulminovaly demokratizační vlnou na jaře roku 1968. Ústřední výbor KSČ schválil nový Akční program vedoucí k ozdravení poměrů ve společnosti. Iniciativa směřovala až na jednotlivá pracoviště, na kterých vznikaly vlastní akční programy. Napříč celou společností sílily snahy napravit křivdy minulosti. Ale nejen to. Ideály budoucnosti se promítaly do představ o transformaci systému v socialismus s lidskou tváří, jak se tehdy říkalo. Sílicí kritika se projevila i na školách. „Posluchači Vysokého učení technického v Brně se horečně pustili do veřejné činnosti, zúčastňovali se pouličních shromáždění a manifestací, vstupovali do nekomunistických stran Národní fronty

There were changes in the leadership of the country and the Party, and in general the atmosphere was freer.

The architecture of the 1960s gained strength and international prestige. The extraordinary success at the EXPO '58 exhibition was a farewell to the echoes of the 1950s, but it also brought the promise of new possibilities for gradually more relaxed relations in Europe. The Soviet influence loosened and the shapes of socialist realism were replaced with a renaissance of interwar modern art enriched by original new approaches. Those were based on the knowledge of the production of the western countries, however limited it was at that time. Czechoslovak architects were able to capture certain world trends, such as experiments with ferroconcrete shells and steel constructions. Pavilion "Z" at the Brno showground, with a dome 90 m in diameter, and the truss

Výpočetní centrum

Spolupracuje s informačním systémem VUT. Zajišťuje provoz, modifikace a údržbu IS fakulty, provoz počítačové sítě, správu uživatelů a antivirovou kontrolu, provoz, údržbu a využití audiovizuální techniky ve výuce, asistenci při tisku na počítačových učebnách, instalace a konzultace aplikačního programového vybavení.

Vedoucí / Head

Odborní asistenti / Assistant professors

Ostatní zaměstnanci / Other employees

IT Centre

The IT Centre co-operates with the Brno University of Technology IT Centre. It operates, modifies and maintains the information system at the Faculty and maintains the computer network. The IT Centre carries out user administration and antivirus checks and facilitates the operation and use of audiovisual technologies in the teaching process. The IT Centre provides assistance with printing in the IT classrooms and with the installation of various applications through the Institute of Urbanism, as well as related consultancy issues.

doc. Ing. Jan Viktorin, CSc.

RNDr. Hana Koutná, Ph.D.

Miroslav Blümel

Ing. Rostislav Košťál

Modelové centrum FA

Provádí řemeslné práce s mimořádnými požadavky na přesnost a odbornou znalost, zhotovuje prototypy modelů, složité plastické modely s detailním opracováním tvarů, využívá a obsluhuje NC stroje, dohlíží na práce studentů a poskytuje technické konzultace.

Vedoucí / Head

Martin Králík

Model Centre of the Faculty of Architecture

The centre provides high precision craftsmanship and professional quality. It prepares prototypes of models and complex plastic models with detailed shapes. It operates NC machines, supervises students' work and provides technical consultancy.

26 Slavnostní otevření rekonstruované auly.
Inauguration of the renovated assembly hall.

27 Galerie MINI, výstava Nové struktury.
MINI Gallery, exhibition New Structures.

28 Studijní programy fakulty.
Faculty Study Programmes.

STUDIJNÍ PROGRAMY ZAJIŠŤOVANÉ FAKULTOU ARCHITEKTURY

Bakalářský studijní program

prezenční forma čtyřletého studia, zakončeného titulem Bc.
Cílem studia je výchova univerzálního odborníka v oblasti architektury a projektanta-architekta. Bakalář je připravován pro činnost v architektonicko-stavebních projektových kancelářích a dalších institucích v oblasti výstavby a architektury. Je schopen řešit základní úlohy navrhování staveb obytných, občanských, výrobních, včetně rekonstrukcí památek, a to od širších vazeb až po technický detail.

Předpokládá se, že absolvent bakalářského studijního programu bude mít statut zaměstnance. Dlouhodobější praxí, jejíž limit stanoví Česká komora architektů, se autorizačním procesem může změnit ve statut autorizované osoby.

V průběhu bakalářského studia student zpracovává úkoly dané studijním programem, které jsou zakončené zápočtem, klasifikovaným zápočtem nebo semestrální zkouškou. V posledním 8. semestru studia zpracovává bakalářskou práci, jejíž obhajoba je součástí státní závěrečné zkoušky obsahující ústní část ze tří profilových předmětů.

STUDY PROGRAMMES OFFERED BY THE FACULTY OF ARCHITECTURE

Bachelor study programme

full-time four-year study for a bachelor degree (Bc.)

The aim of the study programme is to prepare a universally-skilled professional in the field of architecture and a designer-architect. Bachelors are then able to work in architectural-building design offices and other institutions in the field of building and architecture. They are able to design basic residential buildings, civic amenities and production facilities, including heritage renovation, from the broader perspective down to the technological details.

A graduate of the bachelor study programme is trained to become an employee. After long-term practical training as prescribed by the Czech Chamber of Architects, they can undergo the authorization process and become a chartered architect.

During their bachelor studies, the students work on various assignments based on the study programme, completed with credits, classified credits or a term exam. In the 8th and final term of their study they submit a bachelor's thesis. The defence of the thesis is part of the final exam and it consists of oral exams in three profile subjects.

31 Promoce inženýrů 1955.
Graduation ceremony 1955.

prof. Ing. Karel Hugo Kepka

* 26. 7. 1869 Plzeň – † 30. 6. 1924 Brno

* 26 July 1869 Pilsen – † 30 June 1924 Brno

Vystudoval obor pozemní stavitelství na České vysoké škole technické v Praze, kde působil také jako asistent a konstruktér u profesora Jiřího Pacolda. V roce 1898 se stal profesorem na České státní průmyslové škole v Brně, od roku 1901 přednášel rovněž na české technice v Brně. V roce 1906 byl jmenován mimořádným a o dva roky později řádným profesorem stolice pozemního stavitelství, kterou od roku 1905 suploval místo profesora Josefa Bertla. Od roku 1912 usiloval o založení samostatného odboru architektury, čehož bylo dosaženo až v roce 1919. V letech 1908–09 a 1911–12 se stal děkanem odboru inženýrského stavitelství a 1920–21 děkanem odboru architektury, rektorem v letech 1915–17.

Věnoval se také projektování, známé jsou zejména jeho stavby škol, farní kostel Nejsvětějšího Srdce Páně v Brně-Husovicích (1906–10), radnice v Prostějově (1911–14) a Kounicovy koleje v Brně (1922–25). Kromě toho pracoval jako soudní znalec při zemském soudu v Brně, zkušební komisař při zkouškách stavitelů, úředně autorizovaných inženýrů a architektů, člen Regulačního poradního sboru pro Velké Brno a finanční dozorce státních projektů.

Karel Hugo Kepka studied civil engineering at the Czech Technical University in Prague, where he was an assistant and a designer under professor Jiří Pacold. In 1898 he became a professor at the Czech State Industrial School in Brno and from 1901 he also lectured at the Czech Technical University in Brno. In 1906 he was appointed as an extraordinary professor and two years later as full professor in the department of civil engineering where, since 1905, he had been deputising for professor Josef Bertl. From 1912 he endeavoured to establish an independent division of architecture, and it became a reality in 1919. Between 1908–09 and 1911–12 he was Dean of the Division of Construction Engineering and in 1920–21 he was Dean of the Division of Architecture. Between 1915 and 1917 he was the chancellor.

Kepka also engaged in design work. His famous designs include the Parish Church of the Most Sacred Heart of Our Lord in Brno-Husovice (1906–10), the Prostějov town hall (1911–14), the Kounic dormitory in Brno (1922–25) and school buildings. He also worked as a court appointed expert for the Land Court in Brno (from 1916), and as a commission member in the examinations of builders. He officially authorised engineers and architects and he was a member of the Regulatory Advisory Board for Great Brno and a financial supervisor for state projects.

prof. Ing. Karel Šimek

* 13. 4. 1880 Třebohostice u Českého Brodu – † 18. 9. 1956 Brno

* 13 April 1880 Třebohostice near Český Brod – † 18 September 1956 Brno

Vystudoval inženýrské stavitelství na pražské technice, kde v letech 1904–1906 působil jako asistent a konstruktér u profesora Alberta Velflíka. Po škole pracoval pro Pražskou mostárnu, filiálku Českomoravské

Karel Šimek studied construction engineering at the Prague Technical University where, between 1904 and 1906, he worked as an assistant and a designer under professor Albert Velflík. After his studies he worked for